

VÝZKUM, VÝVOJ a INOVACE ve STATISTIKÁCH a ANALÝZÁCH: SHRNUÍ

23. dubna 2012 - Technologické centrum AV ČR (TC) a Český statistický úřad (ČSÚ) společně uspořádali třetí, již tradiční, jarní seminář s názvem „Výzkum, vývoj a inovace ve statistikách a analýzách“ se záměrem prezentovat některé nové statistiky a analýzy v této oblasti. Oblibu semináře potvrdila velká účast téměř zaplněného konferenčního sálu v TC s kapacitou 72 míst.

Statisticy, ale i vědecká komunita potřebuje zpětnou vazbu

Smyslem semináře bylo posílení spolupráce mezi organizacemi, které se zabývají sběrem a zpracováním dat, organizacemi, které s těmito daty pracují a připravují analýzy pro rozhodovací sféru, a také těmi, kteří tyto analýzy využívají k rozhodování a formulaci politik v oblasti výzkumu a vývoje jak na úrovni národní, regionální, tak i na úrovni jednotlivých výzkumných institucí. *„Toto propojení je velmi důležité, stejně tak jako i zpětná vazba od uživatelů dat k těm, kteří je sbírají a k těm, kteří je zpracovávají,“* řekl v úvodu semináře **Michal Pazour**, vedoucí oddělení strategických studií v TC.

„Statistiky mohou přinést odpovědi na řadu otázek, která v současnosti trápí nejen Českou republiku,“ připomněl vrchní ředitel Sekce produkčních statistik ČSÚ **Josef Vlášek**. Úzká spolupráce statistiků s vědeckou komunitou je výhodná pro obě strany a v budoucnu by mohla přinést zajímavé výsledky. Například odpovědi na některé otázky, které se objevily v důsledku finanční krize. *„Proč se země produkující výrobky s vysokou přidanou hodnotou a dávající na vědu a výzkum obrovské finanční prostředky, dostaly do dluhových problémů ve srovnání se zeměmi, které produkují méně vyspělé výrobky a zároveň kryjí dluhové potřeby výše uvedených zemí?“,* zajímalo Josefa Vláška.

Nová data i analýzy

Martin Mana, vedoucí oddělení statistiky výzkumu, vývoje a informační společnosti ČSÚ, představil statistiky z oblasti vědy, technologií a inovací, kterým se na ČSÚ věnují, a zmínil také novinky z této oblasti. Odborná veřejnost pravděpodobně ví, ale laická téměř netuší, jaká zajímavá a důležitá data a analýzy jsou v této oblasti volně přístupná na webových stránkách ČSÚ. Právě v těchto dnech byly například zveřejněny nejaktuálnější údaje týkající se inovačních aktivit podniků, či byla aktualizovaná podrobná patentová data za rok 2011. V úvodní prezentaci byly uvedeny i některé experimentální ukazatele za oblast výzkumu a vývoj. *Například výdaje za nákupy služeb výzkumu a vývoje od externích subjektů dosáhly v roce 2010 hodnoty 8,6 miliard korun a dohromady tak výdaje za vlastní a nakoupený VaV činily v České republice 67,6 miliard korun, uvedl ve své prezentaci **Martin Mana**.*

V následné prezentaci popsal **Michal Pazour**, jaké analýzy vypracovalo TC pro státní správu s cílem usnadnit rozhodování o opatřeních, která by napomohla zlepšit prostředí pro výzkum, vývoj a inovace v ČR. Zároveň zdůraznil, že návrhy obsažené v těchto analýzách mají především poskytnout námět pro odbornou diskusi, která následně vyústí ve výběr nejvhodnějších opatření. V posledních dvou letech připravilo TC více než 25 studií zaměřených na zlepšení prostředí pro výzkum v ČR, nově jsou tyto studie zpřístupněny na webových stránkách www.vyzkum.cz. *„Návrhy obsažené v těchto analýzách mají především poskytnout námět pro odbornou diskusi, která následně vyústí ve výběr nejvhodnějších opatření“,* zdůraznil dále Michal Pazour.

Na závěr úvodního bloku zazněla velmi zajímavá prezentace o udržitelnosti infrastruktury pro výzkum a vývoj podpořené z OP VaVpl od **Davida Marka** z TC. Na základě existujících statistických údajích o vývoji počtu osob pracujících ve výzkumu a vývoji v jednotlivých sektorech a krajích a informacích dostupných z projektové dokumentace jednotlivých infrastruktur podporovaných z OP VaVpl byla provedena predikce potřeby lidských a finančních zdrojů včetně těch ze státního rozpočtu pro udržení těchto nových VaV center do roku 2018.

Podpora výzkumu a vývoje z veřejných zdrojů a spolupráce veřejného výzkumu s podniky

V dalších vystoupeních byla prezentována témata jako např. přímá a nepřímá podpora výzkumu a vývoje, kterou přednesla **Hana Peroutková** z ČSÚ. Šlo o vůbec první veřejnou prezentaci těchto statistik v České republice. „Věděli jste, že v roce 2010 získalo veřejnou přímou nebo nepřímou podporu výzkumu a vývoje 1,5 tisíce podnikatelských subjektů a její hodnota dosáhla 6 miliard korun, což se rovná 0,5 % státního rozpočtu.“

Problematiku spolupráce veřejného výzkumu s podniky, současná situace a bariéry, představil na základě rozhovorů s desítkami výzkumníků z různých oborů z vysokých škol a ústavů AV ČR **Vladislav Čadil** z TC. Na základě statistických čísel, ale i rozhovoru s vědeckými pracovníky vyplývá, že jednou z přetrvávajících slabín výzkumného a inovačního systému České republiky je nízká spolupráce veřejného výzkumu s podniky. Patrné je to zejména při pohledu na podíl podnikových zdrojů ve výdajích na VaV vysokoškolského, který se dlouhodobě pohybuje pouze kolem 1 % a u vládního sektoru kolem 4 %. Tyto hodnoty jsou hluboko pod evropským průměrem. Tyto výsledky podporují také údaje z nejnovějšího inovačního šetření, podle nichž nejsou vysoké školy ani veřejné výzkumné organizace pro české podniky klíčovými partnery pro jejich inovační aktivity.

Výsledky výzkumné a vývojové činnosti – odborné články, inovace a patenty

V dalším bloku pak zazněla zajímavá přednáška o vývoji patentové ochrany ve veřejném výzkumu od **Karla Eliáše** z ČSÚ, následovaná prezentací **Tomáše Vondráka a Zdeňka Kučery** z TC na téma „Vědecká spolupráce se zeměmi mimo EU“. Prezentací o inovačních aktivitách podniků v letech 2008-2010 uzavřel seminář **Václav Sojka** z ČSÚ. Jestliže v roce 2005 podaly veřejné vysoké školy pouze 30 patentových přihlášek, tak v roce 2011 to bylo již 189. Ještě výraznější nárůst byl zaznamenán u počtu zapsaných užitných vzorů. V roce 2011 bylo vysokým školám zapsáno 381 užitných vzorů oproti 172 v roce 2010 nebo 10 v roce 2005. Podobný trend, i když ne tak výrazný, byl zaznamenán i u veřejných výzkumných institucí. „Čím to může být způsobeno?“, zeptal se v rámci své prezentace **Karel Eliáš**.

Věděli jste, že v období 2008 až 2010 oproti předchozímu sledovanému období (2006 až 2008) poklesl nejen podíl inovujících podniků, ale především se výrazně snížily jak náklady na technické inovace, tak i tržby za inovované výrobky a služby. Jestliže v roce 2008 vynaložily podniky s 10 a více zaměstnanci na zavádění nových produktů nebo procesů (technické inovace) 116 miliard korun tak o dva roky později to bylo již jen 82 miliard korun. „Jak lze interpretovat tato čísla v kontextu probíhající finanční a ekonomické krize?“ ptá se **Václav Sojka**.

Závěr

Další krok k posílení spolupráce mezi tvůrci statistiky, analytiky a lidmi odpovědnými za politiku výzkumu, vývoje a inovací byl tedy tímto seminářem učiněn. Hojná účast na semináři je snad dobrým předpokladem k tomu, aby byla tato spolupráce i nadále rozvíjena. Pro zájemce, kteří se semináře nemohli zúčastnit, jsou všechny prezentace k dispozici na následující webové stránce:

Více informací o zmíněných tématech najdete na stránkách TC, ČSÚ a RVVI

<http://www.tc.cz/analyticke-a-koncepcni-materialy-pro-verejnou-spravu/>

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/veda_a_vyzkum_veda

<http://www.vyzkum.cz>

Kontakty:

Ing. Martin Mana; e-mail: martin.mana@czso.cz, tel.: 272 052 369

Ing. Michal Pazour, Ph.D.; e-mail: pazour@tc.cz, tel.: 234 006 167